

TOLKNINGSUTTALELSE

Jf. partiloven § 24 andre ledd bokstav a.

Om anvendelsen av partiloven § 17 a andre ledd bokstav b) om forbud mot å motta bidrag fra utenlandske givere på internasjonalt samarbeid mellom partier og på deltagelse i utenlandske ambassaders representasjon mv.

1) Rettslige utgangspunkter

Partiloven § 17 a andre ledd bokstav b) lyder:

«Politiske partier og partiledde kan ikke motta bidrag fra [...] utenlandske givere, det vil si privatpersoner som ikke er norske statsborgere eller som ikke oppfyller vilkårene for å ha stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, jf. [valgloven § 2-2](#), eller juridiske personer som er registrert i utlandet.»

Forbudet omfatter enhver form for støtte (§ 17 a tredje ledd). Bestemmelsen står altså i veien for å motta både «pengebidrag og verdien av varer, tjenester og andre tilsvarende ytelser som er mottatt vederlagsfritt eller til underpris» (§ 19 tredje ledd).

Dette innebærer som utgangspunkt at norske politiske partier må nekte å motta ikke bare bidrag i form av penger fra utenlandske givere, men også bidrag i form av dekning av utgifter til reiser, studieopphold mv.

Slik forbudet er utformet i lovteksten, fremtrer det som absolutt.

Det kom inn i norsk rett som svar på en rekommandasjon fra Europarådets Ministerkomite om «common rules against corruption in the funding of political parties and electoral campaigns» (Rec(2003)4), der art. 7 lyder:

«Donations from foreign donors

States should specifically limit, prohibit or otherwise regulate donations from foreign donors.»

Anbefalingen er ikke begrenset til forbud, men åpner også for begrensninger («limit») eller andre former for regulering («otherwise regulate») og fremtrer altså som forholdsvis åpen. Det er imidlertid ikke noe i forarbeidene til den norske lovbestemmelsen som tilsier at valget mellom et absolutt forbud og mer nyansert regulering påkalte særskilt oppmerksomhet. Det er særskilt grunn til å nevne at de kravene til åpenhet om partienes finansiering som følger av andre bestemmelser i loven, i seg selv kan bidra til å dempe noen av de faremomentene som kan følge med finansiering fra utlandet.

Forarbeidene oppgir at lovbestemmelsen har som formål å «motvirke undergraving av nasjonal suverenitet, samt å redusere innslaget av uoversiktlige transaksjoner på tvers av landegrenser. [...] Retten til å bidra med støtte til norske partier og norsk politikk bør forbeholdes aktører med tydelig forankring i

den norske virkeligheten, som det norske publikum har forutsetninger for å kjenne til» (NOU 2004:25 Penger teller, men stemmer avgjør pkt. 6.4.4).

For sin del legger regjeringen til at formålet «er å hindre korrupsjonsliknende adferd og illegal virksomhet gjennom gaver – hvor det er vanskelig å fastslå identiteten til eller motivene til giveren(e) bak gavene» (Ot.prp. nr. 84 (2004-2005) s. 81).

I alle tilfeller må bestemmelsen anvendes etter en konkret og skjønnsmessig vurdering, jf. NOU 2004:25 s. 87 og Ot.prp. nr. 84 (2004-2005) s. 30.

På denne bakgrunn finner Partilovnemnda det klart at forbudet mot å motta bidrag fra utenlandske givere, på visse punkter må tolkes noe mindre absolutt enn ordlyden i seg selv kunne tilsi.

2) Bestemmelsens anvendelse på internasjonalt samarbeid mellom politiske partier

Mange politiske partier og ungdomspartier samarbeider med likesinnede bevegelser i andre land. Dette er en side av den politiske virkeligheten i Norge som de fleste vil betrakte som ønsket.

Norske partier og ungdomspartier bruker egne penger til å finansiere deltagelse i slikt samarbeid, f.eks. slik at partiet selv dekker reiseutgiftene for partiets representanter på møter og samlinger i utlandet. Samtidig blir representantenes opphold ofte dekket, helt eller delvis, av arrangør eller vert. Blandingsforholdet kan variere, men er uansett ikke avgjørende for det videre resonnementet her.

Noen saker for Partilovnemnda gir eksempler. To av dem gjelder utenlandske bidrag til delfinansiering av norsk deltagelse på møter i utlandet.

I den ene av disse sakene hadde partiet selv dekket reiseutgiftene for sine representanter til et møte for likesinnede partier, mens vertspartiet dekket hotell (og sannsynligvis utgifter til møtelokaler, mat mv. ([ref. 2020/14460/347](#))). I den andre fikk et ungdomsparti dekket deltagelse for sine delegater ved internasjonale møter i regi av en europeisk samarbeidsorganisasjon for ungdomspartier med likeartet politiske profil ([ref. 2020/14460/347](#)).

Andre varianter kan tenkes. Vanlig er det nok f.eks. at vertskapet dekker utgiftene på stedet for norske delegater til landsmøter mv. i samarbeidende partier i andre land.

En tredje sak gjelder utenlandsk finansiering av deltagelse av representanter for utenlandske samarbeidende partier mv. på et møte i Norge, nærmere bestemt et pengebidrag som et norsk ungdomsparti søkte og fikk fra en dansk parallell til det norske LNU for å finansiere utgiftene til deltagelse fra de danske og svenske søsterorganisasjonene på ungdomspartiets sommerleir ([ref. 2021/3796/347](#)).

Også når et utenlandsk samarbeidende parti selv dekker utgiftene til sine representanter med sikte på paneldeltagelse, foredrag mv. på møter i regi av det norske partiet, vil det kunne representere et bidrag i partilovens forstand.

Ikke i noen av disse typetilfellene er det treffende å tale om «undergraving av nasjonal suverenitet», «korrupsjonsliknende adferd» eller «illegal virksomhet». Som regel er det heller ikke «vanskelig å fastslå identiteten til eller motivene til giveren(e) bak gavene», og tilknytningen til «den norske virkeligheten» ivaretas nettopp gjennom representasjonen fra det norske partiet eller ungdomspartiet, som deltar i internasjonalt samarbeid i sin egen interesse.

Praktiske hensyn trekker i samme retning. Internasjonalt samarbeid forutsetter typisk en viss gjensidighet i den forstand at den norske part selv vil dekke utgiftene til utenlandske gjester ved tilsvarende

arrangementer i Norge. I så fall vil verdien av bidragene til og fra det norske samarbeidende partiet eller ungdomspartiet utjevne seg over tid.

Etter dette legger Partilovnemnda til grunn at norske politiske partier og ungdomspartier kan motta bidrag fra utenlandske givere til dekning av utgifter i forbindelse med deltakelse i internasjonalt partipolitisk samarbeid.

3) Kontakt med utenlandske ambassader mv.

Som et ledd i sitt arbeid med å bygge kontakt med det norske samfunnet inviterer mange utenlandske ambassader eller konsulater til mottagelser, møter, middager mv. Kontakt med utenlandske ambassader er utbredt blant mange aktører i det norske samfunnet, derunder de politiske partiene, som i eksemplet behandlet i ([ref. 2020/14460/347](#)). Slik kontakt må antas å ha verdi som ledd i kunnskapsutveksling og i mellomfolkelig samarbeid mer generelt.

Når representanter for norske politiske partier og ungdomspartier deltar i slik aktivitet, må middager mv. regnes som naturalytelser i relasjon til partiloven. Som regel er det det er tale om bidrag som ledd i ordinær møtevirksomhet eller representasjon. De formålene som partiloven § 17 a andre ledd bokstav b) bygger på, gir ikke grunn til å anta at det er forbudt for partier og ungdomspartier å motta slike naturalytelser.

Partilovnemnda legger til grunn at norske politiske partier og ungdomspartier kan motta bidrag i form av naturalytelser (måltider mv.) fra utenlandske ambassader mv. som ledd i ordinær møtevirksomhet eller representasjon.

4) Åpenhet om finansieringen av de politiske partiene

Partilovens formål om «å sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet» (jf. partiloven § 1 første ledd), har imidlertid særlig vekt i relasjon til bidrag fra utenlandske givere.

Det er derfor viktig å minne om at partilovens krav om bok- og regnskapsføring og om innrapportering omfatter også slike bidrag fra utenlandske aktører som ikke i seg selv står i strid med forbudet i § 17 a andre ledd bokstav b (se i pkt. 2) og 3) ovenfor).

Partilovnemnda presiserer at ikke bare pengebidrag, men også verdien av bidrag i form av naturalytelser som dekning av utgifter til reise eller opphold, måltider mv. skal bok- og regnskapsføres.

For Partilovnemnda

Eivind Smith
leder

Dokumentet er elektronisk godkjent